

Årsberetning 2022

Sammen
skaper vi
muligheter

Hovedtrekkene i den økonomiske utviklingen i 2022

Årsberetningen er en del av kommunedirektørens samlede rapportering til kommunestyret. Den gir en beskrivelse av utviklingstrekk og resultater, og skal spesielt omtale de faktorer som påvirker resultat og finansiell stilling.

Årsberetningen er pliktig informasjon etter lov og forskrift, og er ment å være utfyllende i forhold til den informasjon som gis i årsregnskapet.

Utviklingen i de frie inntektene er avgjørende for kommunens økonomiske handlingsrom og dermed også utviklingen i tjenestetilbudet. Tilpasning til de til enhver tid gjeldende økonomiske rammebetingelser er nødvendig for å møte fremtidige utfordringer og samtidig opprettholde et godt tjenestetilbud til kommunens innbyggere.

Det er et overordnet mål å etablere en robust og bærekraftig kommuneøkonomi med et godt økonomisk handlingsrom gjennom styring basert på handlingsregler for driftsbudsjett, investeringsbudsjett og finansforvaltning. Disse handlingsreglene definerer noen viktige måltall både for resultat, disposisjonsfond og utvikling i lånegjeld. En robust kommuneøkonomi skapes blant annet gjennom regnskapsmessige overskudd («budsjettdisiplin»), positive driftsresultat (driftsinntektene er større enn driftsutgiftene), god likviditet («betalingsevne») og oppbygging av fondsreserver («penger på bok»).

Namsos kommune kan – som svært mange andre kommuner – notere et solid og uventet godt netto driftsresultat for 2022. Netto driftsresultat ble i 2022 på 41,6 mill. kroner som tilsvarer 2,4 prosent av netto driftsinntekter. Dette er langt bedre enn forventet ved inngangen til året og på nivå med landet ellers som var på 2,6 prosent (kommunekonsern). Dette er en betydelig forbedring fra fjorårets resultat på 1,6 prosent for Namsos kommune. De viktigste årsakene til at resultat ble så vesentlig bedre enn budsjettet er høyere inntekt enn budsjettet fra havbruksfondet, høyere kompensasjon enn budsjettet for kostander til koronapandemien og at nasjonal skatteinntekt ligger langt over det som er varslet fra regjeringen i statsbudsjett og prognoser gjennom 2022. Dette gir også mer inntekter til Namsos kommune. Veksten i skatteinntekter og utbetaling av høyere kompensasjon for pandemikostnader kom helt på slutten av året og var ikke innarbeidet i kommunens siste budsjettprognose.

Det gode økonomiske resultatet for 2022 gjør at disposisjonsfondet styrkes ytterligere med ca. 13,7 mill. kroner netto, og er ved utgangen av året ca. 273 mill. kroner. Dette blir en viktig buffer å ha med i de nærmeste årene der vi må forvente store omstillingskrav som følge av endrede rammebetingelser, samtidig som det må planlegges for betydelige investeringer.

Den store ekstra skatteinngangen for 2022 må betraktes som engangsinntekter som ikke kan forventes videreført i år og videre framover. Det kan derfor heller ikke anbefales å bruke midlene inn i ordinær drift.

Namsos har fortsatt en god økonomisk kontroll, men med behov for å justere driftsnivået i tråd med utviklingen i rammebetingelsene for å være bærekraftig over tid. Positive resultat kombinert med et solid disposisjonsfond gir handlingsrom på kort sikt til å gjøre grep og endringer for mer langsiktig tilpasning. Selv om det er et godt resultat for 2022, så kan ikke framtidig drift basere seg på store utbetalinger fra havbruksfond eller ekstraordinære tiltakspakker fra Staten. For å møte befolkningsendringene vi vet kommer, må det fortsatt jobbes aktivt for å tilpasse oss et bærekraftig driftsnivå, med rom for nødvendige investeringer framover.

Hovedtallene fra rammeområdene samlet viser et merforbruk med 11,7 mill. kroner. Det skyldes i stor grad planlagte reduksjoner i drift som ikke lot seg gjennomføre og uforutsette forhold en i liten grad kan påvirke, men ta kostnaden med å håndtere. Overordnet har det vært god budsjettstyring i et krevende driftsår preget av pandemihåndtering og stadige tilpasninger av driften til denne situasjonen.

Driftsregnskap	Regnskap 2022	Revidert budsj. 2022	Oppr. budsj. 2022	Regnskap 2021
(Tall i hele 1000)				
Sum driftsinntekter	1 769 665	1 609 738	1 499 598	1 684 893
Sum driftsutgifter	1 721 258	1 562 097	1 514 946	1 655 630
Sum eksterne finanstransaksjoner	-82 751	-87 177	-92 840	-77 849
Motpost avskrivninger	75 930	76 221	74 587	74 941
Netto driftsresultat	41 587	36 684	-33 601	26 354
Overføring til investering	15 000	-	-	75
Netto avsetninger bundne fond	12 922	87	-8 700	-15 355
Netto avsetninger til disposisjonsfond	-28 666	-36 597	24 901	-41 634
Bruk av tidligere mindreforbruk	0	0	0	0
Fremført til inndekning i senere år	0	0	0-	0

Investeringsregnskapet for 2022 ble gjort opp i balanse. Kommunens samlede likviditet (betalingsevne) er fortsatt god. Deler av likviditetsbeholdningen plasseres på kortsiktige avtaler som gir høyere renteinntekt og derfor måtte kommunen benytte noe kortsiktig kreditt gjennom sommeren.

Kommunedirektøren viser ellers til årsrapporten for mer utfyllende beskrivelse av aktivitet og tjenesteproduksjon for de enkelte rammeområde i 2022.

Økonomiske resultater

Brutto driftsresultat

Driftsregnskapet viser et positivt brutto driftsresultat på 48,4 mill. for 2022. Dette er 63,8 mill. bedre enn forutsatt i opprinnelig budsjett og 0,8 mill. bedre enn revidert budsjett. Brutto driftsresultat er driftsinntekter minus driftsutgifter, inkludert avskrivninger. Brutto driftsresultat skal dekke finanskostnader inkludert avdragsbetaling og avsetninger.

Netto driftsresultat

Driftsregnskapet viser et positivt netto driftsresultat på 41,6 mill., noe som tilsvarer 2,35 prosent av driftsinntektene. Dette er 75,2 mill. kroner bedre enn forutsatt i opprinnelig budsjett og 4,9 mill. bedre enn revidert budsjett. Netto driftsresultat sier noe om hvor stor økonomisk handlefrihet kommunen har.

Dette er penger som er igjen når alt er betalt til, og som kan være med å finansiere senere investeringer, samt bidra til å bygge opp en nødvendig reserve.

Kommunens handlingsregel nr. 2 sier at netto driftsresultat skal utgjøre minimum 2 prosent av brutto driftsinntekter. Netto driftsresultat på 41,6 mill. utgjør 2,35 prosent av brutto driftsinntekter.

For at netto driftsresultat skal gi en korrekt informasjon om hvordan **selve driften** i kommunen har vært siste år, bør driftsresultatet korrigeres for bruk og avsetning til fond, samt andre vesentlige driftsuavhengige poster.

Korrigerer man driftsresultatet med årets netto avsetning til bundne fond med 12,9 mill. og netto utbetaling fra Havbruksfond med 22,9 mill. får man en **netto driftsresultat - ordinær drift** på 5,7 mill.

Korrigert netto driftsresultat på 5,7 mill. utgjør 0,32 prosent av brutto driftsinntekter.

Korrigert netto driftsresultat er innenfor målsettingen på 2 prosent, og er for 2022 omtrent på samme nivå som gjennomsnittlig resultat for landets kommuner.

Netto driftsresultat	2021	2022
Namsos	1,6 %	2,4
Kostragruppe 8	3,6 %	2,9
Landet uten Oslo	4,1 %	2,6

Disposisjonsfond

Etter pliktige og vedtatte avsetninger av årets resultat er disposisjonsfondet i 2022 tilført 28,6 mill. kroner. Videre er det foretatt bruk av disposisjonsfondet med 15 mill. kroner til kjøp av aksjer i Klingavegen 2 AS. Disposisjonsfondet utgjør dermed ved utgangen av året 272,5 mill. kroner.

Disposisjonsfondet utgjør da 15,4 prosent av driftsinntektene og handlingsregel nr. 2 som tilsier at disposisjonsfondet skal utgjøre minimum 5 prosent av driftsinntektene er dermed oppfylt med god margin. Imidlertid er det heller ikke i 2022 foretatt ekstra avdragsbetaling på lån, og en følger dermed ikke opplegget i intensjonsavtalen fra kommunesammenslåingen. Ekstra avdragsbetaling på vil medføre en reduksjon av avsetning til disposisjonsfond og dermed redusere størrelsen på disposisjonsfondet.

Disp.fond i % av driftsinntekt	2021	2022
Namsos	15,7 %	15,7%
Kostragruppe 8	12,3 %	11,6%
Landet uten Oslo	13,7 %	14,5%

Disponible resultat framover vil kunne brukes til egenkapital for å finansiere nødvendige investeringer og utgjør en buffer som vil være svært viktig for å kunne gi gode og framtidsrettede tjenester i årene som kommer.

Netto lånegjeld - gjeldsgrad

Netto lånegjeld er langsiktig gjeld (eksklusive pensjonsforpliktelser) fratrukket totale utlån og ubrukte lånemidler. Netto lånegjeld og disposisjonsfond sett i forhold til brutto driftsinntekter er gode

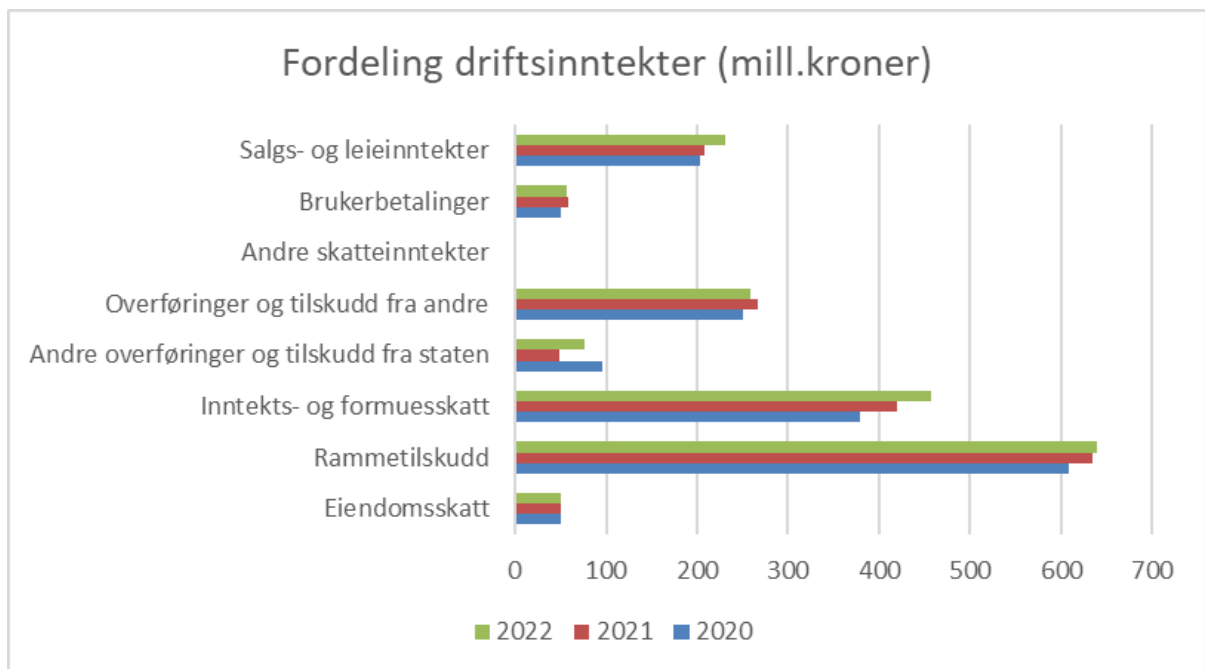
indikatorer for å vurdere hvor robust kommunens økonomi er med tanke på å møte framtidige utfordringer som vi vet kommer og ikke minst uforutsette endringer i de økonomiske rammebetingelsene og rentenivå.

Netto lånegjeld i % av inntekt	2021	2022
Namsos	86,30 %	86,30 %
Kostragruppe 8	101,3%	95,4 %
Landet uten Oslo	93,30 %	93,10 %

Gjeldsnivået sammenlignet med 2021 er omtrent uforandret i Namsos, samt i landet uten Oslo. Sammenlignbare kommuner i kostragruppe 8 har hatt en markant nedgang i gjeldsnivå sammenlignet med 2021.

Driftsinntekter

Kommunen hadde i 2022 1,769 mrd. kroner i driftsinntekter, som består av følgende typer kategorier av inntekter:

Forklaring til driftsinntektene:

1. Inntekts- og formuesskatt og rammetilskudd er kommunenes frie inntekter
2. Overføringer med krav om motytelse består av: Refusjon sykelønn, tilskudd fra staten (blant annet ressurskrevende tjenester), kompensasjon for merverdiavgift og refusjoner fra andre kommuner/fylke.
3. Salgs- og leieinntekter: Kommunale avgifter, husleie og billettinntekter.
4. Andre statlige overføringer: Integreringstilskudd flyktninger og rentekompensasjon skolebygg og helse og omsorgsbygg.
5. Brukerbetalinger gjelder eksempelvis for tjenester innen SFO, Barnehage, Kulturskole, pleie og omsorg.

Ordinær skatt og rammetilskudd utgjorde 1,096 mrd. kroner i 2022, noe som er 75 mill. kroner mer enn i opprinnelig budsjett. Dette inkluderer tiltakspakkene relatert til covid-19. I tillegg har kommunen hatt inntekter fra eiendomsskatt på 51 mill.kroner. Dette er en økning på 0,5 mill.kroner sammenlignet med 2021.

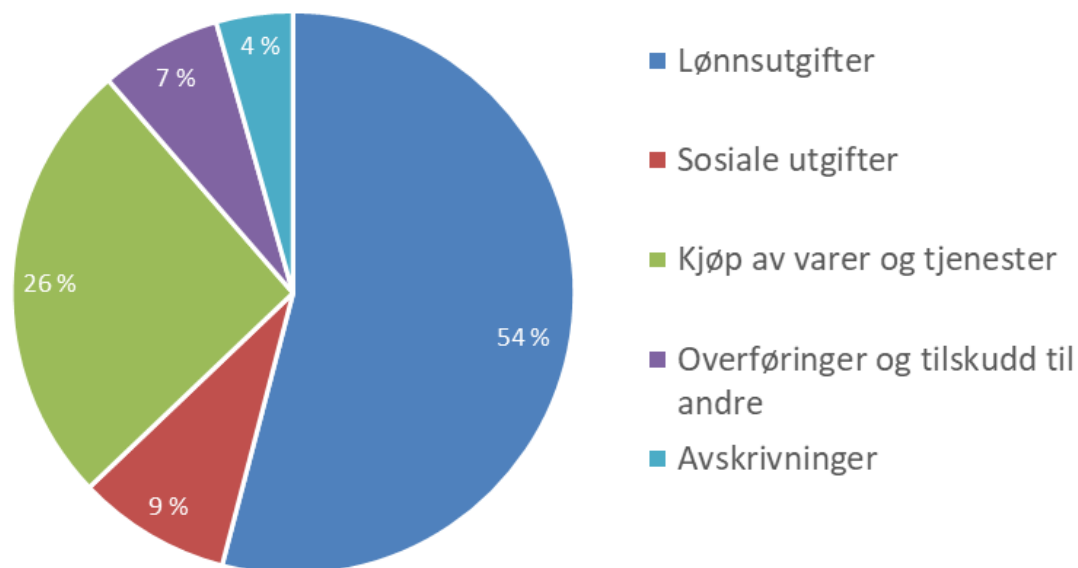
Som en del av inntektssystemet har kommunene et utjevningssystem som omfordeler skatteinntekter fra skattesterke til skattesvake kommuner. Dette sørger for at Namsos kommune – som i utgangspunktet har skatteinntekter på 74,8 prosent av landsgjennomsnittet – etter skatteutjevning har 93,8% av landsgjennomsnittet i skatteinntekter. Inntektsnivået har dermed en tett kobling til nasjonalt skattenivå, og dette er også årsaken til at skatteinntektene kan variere i forhold til budsjett. For 2021 hadde Namsos kommune skatteinntekter tilsvarende 76,6 prosent av landsgjennomsnittet før skatteutjevning.

- Økningen i skatteinngangen nasjonalt for kommunene fra 2021 til 2022 var på 12,8 prosent og for Namsos 8,8 prosent.
- Av overføringer med krav om motytelse, utgjør statstilskudd til særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester 52,7 mill. Kroner.
- Refusjon sykelønn/fødselspenger utgjør 64,1 mill. kroner. Sykefraværsprosenten i 2022 har vært på 10,5%. For 2021 var sykefraværsprosenten 10,8%.
- Av salgs- og leieinntekter på 231 mill. kroner gjelder 98 mill. kroner selvkostdekning av kommunale avgifter og 31,4 mill. kroner husleieinntekter for kommunale boliger.
- Av andre statlige overføringer er integreringstilskuddet størst med 38,8 mill. kroner, og tilskudd fra Havbruksfondet med 22,9 mill. kroner. Rentekompensasjon for skolebygg og helse- og omsorgsbygg er over tid svakt fallende som følge av kompensasjonsgrunnlaget reduseres noe for hvert år.
- Imidlertid har rentenivået steget i løpet av 2022 slik at vi har mottatt 0,3 mill.kr mer i rentekompensasjon i 2022 enn i 2021. Inntektene fra rentekompensasjonsordningen var på 4,1 mill. kroner i 2022.
- Brukerbetalinger for SFO, Barnehage, Kulturskole og pleie og omsorg er på 56 mill. kroner i 2022.
- Vedtatt promillesats på 3,9 promille ga 51 mil. kroner i inntekter fra eiendomsskatt i 2022 noe som er 0,7 mill. kroner over budsjett. Differansen skyldes nye eiendommer/bygg som har fått utskrevet eiendomsskatt i skatteåret.

Driftsutgifter

Samlede driftsutgifter var i 2022 på 1,721 mrd. kroner. Dette fordelte seg innenfor følgende kostnadskategorier:

Driftsutgifter

Driftsutgifter	2022	2021
Lønnsutgifter	930 588 218	898 195 035
Sosiale utgifter	151 712 370	141 405 541
Kjøp av varer og tjenester	442 996 120	418 175 392
Overføringer og tilskudd til andre	120 030 587	122 913 377
Avskrivninger	75 930 405	74 940 959
Sum driftsutgifter	1 721 257 700	1 655 630 304

Forklaring til driftsutgiftene:

1. *Lønnsutgifter.* De viktigste elementene består av ordinær fastlønn, lærlingelønn, tillegg for overtid, helg og høytider, vikarlønn, lønn for midlertidige stillinger, lønn og utgiftsdekning til fosterhjem og støttekontakter, lønn til politikere og møtegodtgjørelse, kvalifiseringsstønad og introduksjonsstønad.
2. *Sosiale utgifter.* Arbeidsgiveravgift og arbeidsgivers andel av pensjonskostnad.
3. *Kjøp av varer og tjenester.* Innsatsfaktorer og tjenester kommunen bruker i sin tjenesteproduksjon eller til erstatning for egen tjenesteproduksjon.
4. *Overføringer og tilskudd til andre.* Denne gruppen av kostnader dekker tilskudd kommunen gir til eksempelvis næring, kultur, sosiale formål og det omfatter også moms som blir kompensert.

Finansposter

Eksterne finansinntekter var i 2022 samlet 23,3 mill. Dette er 10 mill. over opprinnelig budsjett og skyldes i all hovedsak et generelt økt rentenivå, samt 1,25 mill. i mer utbytte fra NTE enn budsjettet. Finansinntektene fordeler seg med 8 mill. i utbytte fra NTE, 9,1 mill. i renter på bankinnskudd, 4,7 mill. i renter på startlån samt 1,5 mill. i forsinkelsesrenter og renter på utlån.

Det var totalt 106 mill. kroner i eksterne finansutgifter i 2022. Av dette utgjør avdrag på lån 68,5 mill. Avdrag på lån 2021 utgjorde 66,2 mill, altså en økning på 2,3 mill. fra 2021 til 2022. Økningen skyldes ferdigstillelse investeringsprosjekter der det nå må betales avdrag på lån.

Det er i 2022 betalt ca. 37,6 mill. i renter og omkostninger på lån. Av dette utgjør 33,5 mill. i renter på kommunale lån. For 2021 utgjorde renter på kommunale lån 23,3 mill. kroner. Gjennomsnittlig lånerente var 1,91 prosent i 2022 og 1,34 prosent i 2021. Namsos kommune har en samlet lånegjeld på 1,947 mrd. kroner ved utgangen av 2022. Av dette utgjør ordinære lån 1 667 mill. og startlån 280 mill.

Sammensetning av lånegjeld (i millioner kroner)	
Lån	31.12.2022
Startlån	280,3
Lån til selvkostområde	331,3
Lån med rentekomp.	77,1
Rentesikret lån	554
Flytende renteeksponert	704,3
Sum lånegjeld	1 947,0

Interne finanstransaksjoner

De interne finanstransaksjonene består av bruk og avsetning til både frie og bundne fond.

I opprinnelig budsjett var det planlagt å bruke 8,7 mill. av bundne driftsfond (netto) og 24,9 mill. av disposisjonsfond. Gjennom året ble det vedtatt endringer slik at i regulert budsjett var det planlagt avsetning 0,1 mill. til bundne driftsfond (netto) og en avsetning til disposisjonsfond med 36,6 mill.

Sluttregnskapet for 2022 viser imidlertid at det ble avsatt 12,9 mill. til bundne driftsfond, og avsatt netto 13,6 mill. til disposisjonsfond etter bruk av 15 mill. av disposisjonsfond til kjøp av aksjer i Klingaveien 2A. Denne bruken var ikke budsjettert, men ble vedtatt av kommunestyret mai 2022.

Resultater for rammeområdene

Rammeområder Tall i 1000 kr	Regnskap 2022	Budsjett 2022	Avvik i kr	Avvik i %	Regnskap 2021
Politisk og kommunedirektør	101 509	100 777	732	0,7 %	32 835
Strategi og samfunnsutvikling	17 855	18 313	-458	-2,5 %	16 710
Oppvekst og opplæring	350 850	345 713	5 137	1,5 %	401 048
Helse og velferd	402 920	399 590	3 330	0,8 %	392 237
Økonomi	13 183	14 730	-1 547	-10,5 %	12 889
Kultur og inkludering	27 389	32 674	-2 562	-7,8 %	28 549
Samfunnssikkerhet	245 331	235 016	10 315	4,4 %	204 992

og teknisk drift					
Personal og organisasjon	42 882	43 082	-2 516		
Felles rammeområder	-10 727	-18 741	-665	-5,8 %	38 532
				3,5 %	-25 619
Netto driftsutgifter rammeområder	1 191 192	1 171 154	11 766	1,00 %	1 102 173

Rammeområdene har et samlet merforbruk på 11,8 mill. kroner for 2022. Som tabellen over viser er det til dels store variasjoner innenfor de ulike rammeområdene. Samfunnssikkerhet og teknisk drift som har størst merforbruk med 10,3 mill. kroner Dette er varslet i økonomirapporteringen gjennom året.

Det er foretatt store budsjettendringer gjennom året innen rammeområdene. Dette skyldes både endrede behov, omorganiseringer av virksomheten mellom rammeområder, endring av praksis og feilrettinger.

Nedenfor følger kommentarer til de viktigste avvikene innenfor hvert rammeområde:

Politisk og kommunedirektør

Fagområdet hadde et samlet merforbruk på 0,7 millioner kroner i 2022. Følgende forhold påvirker resultatet:

Politisk styring og kontrollorganer har et mindreforbruk på kroner 0,5 millioner kroner som skyldes mindre møteaktivitet, reiser og lignende enn budsjettet

Administrasjonen har et merforbruk på 0,4 millioner kroner som skyldes innkjøp av diverse utstyr i forbindelse med flytting til Namdalshagen og tilleggslønn grunnet uforholdsmessig merarbeid for enkelte arbeidstakere.

Tjenesten Barnehage er i all hovedsak tilskudd til private barnehager som har et mindreforbruk 1,7 millioner kroner, noe som skyldes endringer i antall barn og tilskuddssatser som ikke var kjent ved utarbeidelse av budsjett.

Styrket tilbud til barnehagebarn merforbruk 2,8 mill. kroner grunnet økt behov.

Strategi og samfunnsutvikling

Rammeområdet fikk et regnskapsmessig mindreforbruk på kr. 0,5 millioner kroner i 2022.

Følgende forhold påvirket resultatet:

Natur og næring har et regnskapsresultat som er i tråd med budsjettet. De øvrige tjenestene innenfor Strategi og samfunnsutvikling har et mindreforbruk på 0,5 millioner kroner som i hovedsak skyldes vakanser og sykefravær uten innleie av vikar.

Oppvekst og opplæring

Området har en budsjetttramme på 346 millioner kroner, regnskapsresultatet viser et merforbruk på 5,1 millioner kroner. For de forskjellige virksomhetene beskrives avviket som følger:

Oppvekst felles har et merforbruk på 0,4 millioner kroner som knyttes til IKT-lisenser.

Grunnskole har samlet et merforbruk på vel 2 millioner kroner. Årsaken er merkostnader til ressurskrevende elever i forhold til de budsjetttrammene som den enkelte skole har. Den andre halvdelen er økte lisenskostnader på pedagogisk programvare til elevene. Det siste er innarbeidet i 2023-budsjettet.

Barne- og familietjenesten har totalt et merforbruk på 3,6 millioner kroner. Helsestasjon har et merforbruk på 1,8 millioner grunnet utgifter i forbindelse med korona og innsparingskrav som ikke er innfridd. PP-tjenesten har et mindreforbruk på 1,7 millioner grunnet vakanser, sykefraværsrefusjoner og prosjekt. Barnevern har et merforbruk på 2,5 millioner som i hovedsak er grunnet tiltak i hjemmet. I tillegg et merforbruk på 1 million kroner som er knyttet til lønn virksomhetsleder i 2022. Det siste er innarbeidet i 2023-budsjettet.

NAV har et mindreforbruk på 130 000 kroner, der vakanser gjennom året vel så det dekker økte kostnader til økonomisk sosialhjelp.

Barnehage leverer et mindreforbruk på 800 000 kroner. Hovedårsaken til mindreforbruket var færre barn i forhold til budsjett. Mindreforbruket fordeler seg noenlunde likt på den allmennpedagogiske tjenesten av barnehagen og den spesialpedagogiske tjenesten.

Helse og velferd

Årsresultat for 2022 innenfor helse- og velferd viser et merforbruk på 3,3 millioner i forhold til budsjett. Dette tilsvarer et budsjettavvik på 0,8 prosent i forhold til budsjetttrammen. I sum jobbes det godt innenfor området og det er fokus på å ta ned kostnader der dette kan gjøres gjennom året.

Området har gjennom året hatt et innsparingskrav, der det har vært krevende å finne tiltak. Ser en bort fra innsparingskravet på 9,8 millioner som ligger til området, hadde helse og velferd gått i pluss.

Tilgang på kompetanse, er en gjentakende utfordring. Dette medfører bemanningsmessige utfordringer i forhold til å levere tilfredsstillende og gode tjenester. På utgiftssiden har vi utgifter på innleie fra bemanningsbyrå på flere av tjenestestedene. På den andre siden tar vi inn dette merforbruket da det på de fleste steder er et mindre forbruk på faste stillinger på grunn av vakanser som vi ikke har lyktes med å rekruttere ansatte inn i. Det er også flere steder et mindre forbruk av sykevikar, enn hva vi mottar i sykelønn refusjon. Utover dette er bruk av overtid en stor utgiftspost på flere av tjenestestedene, dette henger sammen med rekrutteringsutfordringer og mange vakante stillinger som gjør at vi må leie inn ansatte som går i store stillinger og som raskt utløser overtid.

Det er flere områder som gir individuelle økonomiske avvik innenfor helse- og velferd. Oppsummert handler dette om:

- Kompenserende branntiltak på Bangsund i deler av året, som ga økte kostnader.
- Salg av plasser til andre kommuner, bidrar positivt.
- Økte matvarepriser, som gir økte kostnader.
- Ulike tilskudd bl.a. fra Statsforvalteren gitt oss muligheter til utviklingsarbeid, som tidvis har medført noe mindreforbruk.
- Manglende tilgang på kompetanse på legeområdet, både i legevakt og som fastlege.
- Økte brukerbehov
- Noe mer husleieinntekter, som henger sammen med høy utleiegrad på kommunale boliger

- Noen korona-utgifter som området ikke har fått dekning for.

Økonomi

Økonomiområdet har et samlet mindreforbruk på 1,55 millioner kroner.

Lønn og regnskap inkludert økonomisystem har et mindreforbruk på 0,81 millioner kroner og skyldes i hovedsak vakanse i stilling og sykepengerefusjon som følge av langtidsfravær

Økonomiavdelingen har et mindreforbruk på 0,74 millioner kroner som hovedsakelig skyldes udisponerte avsetninger, samt mindre utgifter til kjøp av tjenester enn forventet.

Kultur og inkludering

Samlet leverer virksomhetsområdet et mindreforbruk på omtrent 5,3 millioner kroner. I underkant av 5 millioner kroner skyldes mindreforbruk i innvandrer-tjenesten. Økonomien i innvandrer-tjenesten har direkte sammenheng med antallet flyktninger som blir bosatt i vår kommune. Økt integreringstilskudd er brukt til å dekke økte utgifter både hos innvandrer-tjenesten og i andre kommunale tjenester. Det har vært lavere utbetaling av introduksjonstønad enn forventet på grunn av høy bosetting på høsten og oppstart av introduksjonsprogram sent på året eller i 2023. I tillegg er det mindreforbruk på lønn for ansatte av samme årsak.

Innbyggertorg og frivillighet hadde i 2022 et merforbruk på litt under 500 000 kroner. Dette skyldes i hovedsak to forhold. For det første underfinansiering av fritidskontakter da oppgaven ble overført til virksomheten. For det andre inntjeningskrav i budsjetttramme frankering Dette er nå innarbeidet i budsjett 2023. Til sammen utgjorde disse to postene et merforbruk på 930 000, men merforbruket er redusert gjennom politisk vedtak om at tilskudd til husleie for BUA Namsos ikke skulle utbetales og sykepengerefusjoner uten innleie av vikar.

Kunst- og kulturformidling hadde et mindreforbruk på i underkant av 1 million kroner. 800 000 kroner av dette skyldes siste tildeling av stimuleringsmidler i forbindelse med koronapandemien. Øvrige 200 000 er merinntekter på arrangement - i all hovedsak i NTE Arena.

Kulturskolen hadde et totalt merforbruk på 450 000 kroner. I overkant av 100 000 kroner er knyttet til gjennomføring av UKM regionfestival, hvor tildelte midler fra fylkeskommunen ikke dekket de faktiske kostnadene ved arrangementet. Øvrig merforbruk skyldes stort sett økte kostnader til lønn og tekniske tjenester i forbindelse med egne produksjoner.

Fellesområdet kultur hadde et mindreforbruk på 225 000 kroner. Jubileumsmarkeringen for Namsos by fikk mer ekstern finansiering enn budsjettet, og ble dermed gjennomført med et mindreforbruk på 100 000. Øvrig mindreforbruk er fordelt mellom kulturminnevern og ulike kulturtiltak som av kapasitetsmessige årsaker ikke ble gjennomført i 2022.

Samfunnssikkerhet og teknisk drift

Det er et samlet merforbruk på 10,3 mill. medregnet et framførbart merforbruk innen selvkostområdet på 3 mill. kroner. Selvkostområdene gjøres opp mot selvkostfond og framførbart merforbruk inndeckes påfølgende år og vil dermed ikke ha resultatvirkning over tid.

Merforbruket består av flere forhold hvor de viktigste er:

- Merforbruk innen eiendomsdrift med 5,6 mill. grunnet økte kostnader til varer og tjenester til vedlikehold med 1,5 mill., drift og vedlikehold av bygg med 1,0 mill., hvor brøyting, strøing og avfallshåndtering utgjør det meste, og lønn og sosiale utgifter 3,6 mill., hvor renhold utgjør det meste.
- Energikostnaden har et mindreforbruk på 2,1 mill. Samlet kostnad i 2022 var på 18,4 mill., det samme som i 2021.
- Vegvedlikehold, hovedsakelig for vinterdrift, har et samlet merforbruk på 4,6 millioner kroner. Skyldes både krevende vinterforhold med store brøytebehov og høy kostnadsvekst på området.
- Innen brann og redning er det et mindreforbruk på 430 000 kroner, hovedsakelig høyere inntekter fra salg av kurs og øvelser samt et mindreforbruk på kjøp av varer og tjenester.
- Plan- og byggesak har et mindreforbruk på 1,3 mill. kroner grunnet vakanser, høyere refusjonsinntekter og mindre aktivitet enn forutsatt i plan- og utredningsarbeid.

Det vurderes å ha vært god styring og kontroll i alle ledd og merforbruket skyldes i stor grad forhold en ikke kan styre eller planlegge. Mindre tilpasninger mellom poster internt er gjort i meldingsåret for å opprettholde tjenesteomfang og kvalitet.

Personal og organisasjon

Fagområdet Personal og organisasjon består av virksomhetsområdene Personal, IT og Dokumentsenter. I 2022 hadde fagområdet et samlet mindreforbruk på 200 000 kroner.

Personalavdelingen har reduserte kostnader som skyldes vakanse i stilling og merinntekter på sykkelønnsrefusjon som følge av langtidsfravær. Dette gir et mindreforbruk på til sammen 500 000 kroner.

IKT-avdelingen har et mindreforbruk på bortimot 400 000 kroner. Årsaken til dette er lavere personalkostnader og høyere salgsinntekter.

Dokumentsenteret har et merforbruk på 700 000 kroner. Halvparten av årsaken er medlemskontingent i Interkommunalt arkiv Trøndelag IKS. Den andre halvdel er digitalisering av byggesaksarkiv og innføring av saksbehandlerprogram Elements.

Felles rammeområder

Felles rammeområder har et merforbruk på 8,0 millioner kroner. Bokføringer på felles rammeområder er hovedsakelig avregning av årets pensjonskostnader med tilhørende arbeidsgiveravgift samt inntektsføring av salgsinntekter fra konsesjonskraft. I 2022 ble pensjonskostnaden 4,4 millioner kroner høyere enn budsjettert. Resten av avviket på Felles rammeområder er avsetning til dekning av lønnsoppgjør for de organisasjonene der lønnsoppgjøret har gått til nemndbehandling. Avsetningen er 3,6 millioner kroner.

Covid-19 – regnskapsmessige virkninger av virusutbrudd

Året 2022 ble i likhet med de to foregående årene sterkt påvirket av koronapandemien. Dette har hatt innvirkning på kommunens økonomi i året. I regnskapet har dette gitt seg utslag i relativt store budsjettavvik innen enkelte tjenester. De fleste merutgifter er synliggjort gjennom at kostnadene er ført på egne prosjekt, men det er også kostnader en ikke har greid å synliggjøre. Fagområdene er i all hovedsak tilført budsjett for å dekke økt kostnader som er finansiert med midler fra ekstraordinære inntekter fra staten. Reduserte inntekter på grunn av pandemien er ikke synliggjort i samme omfang og

det kan nevnes at inntektene fra kinobilletter er ca. 990 000 kroner under budsjett uten at dette er synliggjort på prosjekt.

Bokførte Covid-19 utgifter pr rammeområde (tall i 1000)	
Politisk og kommunedirektør	167
Strategi og samfunnsutvikling	2 141
Oppvekst og opplæring	3 767
Helse og velferd	6 489
Kultur og inkludering	144
Samfunnssikkerhet og teknisk drift	1 005
Sum ekstra bevilgninger	13 713

Ekstrabevilgninger Covid-19	
Generell kompensasjon rammetilskudd	17 172
Kino, kompensasjon tapte inntekter	1 833
Næringsliv tilskudd	500
Sum ekstra bevilgninger	19 505

Investeringer

Investeringsregnskapet for 2022 er gjort opp i balanse.

Årets investeringer

Investeringsregnskapet 2022 viser totale investeringsutgifter på 193,5 mill., noe som er en betydelig økning fra 2021 med 92,2 mill. Av dette utgjør årets investeringer i varige driftsmidler 150,4 mill., tilskudd til andres investeringer 24,4 mill. og investeringer i aksjer og andeler i selskap 18,7 mill.

Deler av de planlagte investeringene i 2022 ble av ulike grunner utsatt/forsinket, og investeringsbudsjettet ble revidert i henhold til hva man forventet av kostnader i 2022. Det er ikke påløp kostnader ut over dette og investeringsregnskapet gjøres opp i balanse.

Det er gjennomført en rekke investeringer i tråd med vedtatt investeringsbudsjett. De største enkeltinvesteringene har vært renovering av Namsos kirke med 24,3 mill., kommunens andel i selskapet Klingavegen 2 AS med 15 mill. Dette er et eiendomsselskap som er etablert i samarbeid med Trøndelag fylkeskommune. Videre er det blant annet investert i Salsnes Leirskole med 10,5 mill., rehabilitering av Sjølidammen i Statlandvassdraget med 10,0 mill., Jøa Brannstasjon med 9,2 mill. Det er også gjennomført en rekke planlagte investeringer innenfor vann og avløp. Det vises til vedlegg med samlet oversikt over investeringene som er gjort i løpet av regnskapsåret.

Prosjekt	Vedtatt utgifts- ramme	Regnskaps- ført tidligere år	Årets budsjett	Regnskaps- ført i år	Sum regnskaps- ført	Gjenstår av utgifts- ramme
----------	------------------------------	------------------------------------	-------------------	-------------------------	---------------------------	-------------------------------------

Årsmelding 2022

8095 Namdalseid skole	182 359 000	185 526 973	1 484 000	1 483 525	187 010 498	-
8116 Rehabilitering Namsosshallen	19 715 831	13 481 181	1 300 000	1 373 730	14 854 911	
8253 Hoved-vannledning Tavlåa	38 396 785	37 122 151	4 200 000	4 122 779	41 244 930	-
8492 Standardheving vei-gateløys	12 272 150	9 287 233	1 500 000	2 138 059	11 425 292	-
9128 Renovering Namsos kirke	30 000 000	1 976 182	29 880 000	24 336 750	26 312 932	3 687 068

Vesentlige budsjettavvik i investeringsregnskapet

Det er hovedsakelig tiltak hvor budsjettavvik er større enn 10 prosent og over 250 000 kroner som kommenteres. Innenfor selvkostområdet er mange tiltak budsjettet på et felles prosjekt og kommenteres ikke. Det samme gjelder enkelte tiltak som ikke er igangsatt. Disse vil en komme tilbake til når de er gjennomført og kommentere eventuelle avvik.

8001 – Sentral driftsstyring helse- og formålsbygg. Prosjektet går over flere år og det er tatt inn en avsetning til prosjektet i økonomiplan 2023. Merforbruk på 250 tusen skyldes periodiseringsavvik mellom år.

8054 – Ny barnehage. Fremdriften i prosjektet ble noe forsinket grunnet at planarbeidet tok lengre tid enn forutsatt og mindreforbruket på 308 tusen er hovedsakelig periodiseringsavvik.

8057 – Namsos BVS - renovering varmtvannsanlegg. Prosjektet er gjennomført som planlagt. Mindreforbruket på 346 tusen skyldes at prosjektet ble noe mindre omfattende enn planlagt.

Prosjekt 8157 – Kulturhuset investeringer. Tiltaket har gått over flere år og er nå ferdigstilt. Merforbruket på 692 tusen må ses i sammenheng med prosjekt 8159 – Lysmikser kulturhuset, med en ubrukt ramme på 500 tusen. Samlet blir merforbruket 192 tusen som skyldes at prosjektet viste seg å bli noe mere omfattende enn planlagt.

8170 Jøa brannstasjon. Tiltaket er gjennomført som planlagt, men ble noe mere omfattende. Merforbruket på 1,19 mill. skyldes delvis periodiseringsavvik mellom år, delvis høyer prisstigning enn forventet og at omfanget ble noe større.

8199 – Alarmer/varslingssystem Helse og Omsorg. Dette er et flerårig prosjekt som gjennomføres i samarbeid med flere kommuner. Merforbruket på 420 tusen periodisering mellom år.

8201 – Ombygging Tavlåa. Tiltaket går over flere år og gjennomføres som planlagt med ferdigstillelse i 2023. Merforbruket på 1,1 mill. skyldes periodisering mellom år.

8264 – Rosset, økt bassengkapasitet. Tiltaket går over flere år og er under gjennomføring. Merforbruket på 389 tusen skyldes at ble vesentlig mer omfattende enn planlagt.

8267 – Rehabilitering Barstad- og Judittjønndammen. Tiltaket er i oppstartsfasen og går over flere år. Mindreforbruket på 1,0 mill. skyldes periodiseringsavvik mellom år.

8273 – Namsos Østre/Vestre – oppgradering. Tiltaket gjennomføres over flere år og ble utvidet i omfang i budsjett for 2023. Merforbruket i 2022 på 393 tusen skyldes periodiseringsavvik mellom år.

8442 – Salg av boliger. Flere eiendommer er solgt som planlagt, men en har også valgt å holde igjen på noen salg da behovet for boliger har vært ekstra stort i forbindelse med mange flyktninger som kommer til kommunen. Mindreinntekter på 1,9 mill. skyldes dette forholdet.

8492 – Standardheving vei- og gatelys. Tiltaket går over flere år. Merforbruket på 638 tusen skyldes hovedsakelig at 2 prosjekt ble vesentlig dyrere enn planlagt.

8267 – Rehabilitering Barstad- og Judittjønndammen. Tiltaket er i oppstartsfasen og går over flere år. Mindreforbruket på 1,0 mill. skyldes periodiseringsavvik mellom år.

9010 – IKT-investeringer felles. Det var satt av en ramme på 2,13 mill. i 2022 til prosjektet. Tiltaket er ikke gjennomført grunnet leveringsproblemer.

9113 – Feiebil. Det var satt av en ramme på 700 tusen i 2022 til prosjektet. Anskaffelsen er ikke gjennomført grunnet forsinkelser hos leverandør.

9124 – Kjøp av tjenestebiler. Tiltaket går over flere år. Det har vært lang leveringstid og usikkerhet knyttet til leveringstidspunkt for biler. Merforbruk 1,86 mill. skyldes periodiseringsavvik mellom år.

9128 – Renovering Namsos kirke. Tiltaket går over flere år og gjennomføres som planlagt. Prosjektet gjennomføres av Midtre Namdal Kirkelige Fellesråd og kommunen finansierer tiltaket med tilskudd innenfor en vedtatt ramme. Av en avsatt ramme på 29,88 mill. i 2022 ble ikke 5,54 mill. ikke brukt. Mindreforbruket skyldes periodiseringsavvik mellom år.

9146 – Utfasing oljekjeler fra kommunale bygg. Tiltaket gjennomføres som planlagt og går over flere år. Mindreforbruket på 1,57 mill. skyldes forsinkelser. Anskaffelsen forventes ferdigstilt i 2023.

9149 – Fornyng kommunale boliger/leiligheter. Det var satt av en ramme på 4,0 mill. i 2022 til anskaffelsen som gjelder nybygg av kommunale leiligheter i Bjørumsbrekka. Det er inntektsført tilskudd fra Husbanken på prosjektet. Tiltaket er ikke gjennomført grunnet kapasitetsutfordringer i egen organisasjon. Dette er grunnen til et mindreforbruk/merinntekt på 5,8 mill.

9180 – Statland svømmebasseng, branntekniske tiltak. Tiltaket gjennomføres som planlagt, men blir mer omfattende enn forventet. Når behovet er klarlagt vil en komme tilbake med forslag til en økt bevilgning hvis det viser seg nødvendig. Merforbruket i tiltaket var på 280 tusen i 2022.

9182 – Forsikringsgården, inventar og utstyr. De kommunale tjenestene flyttet inn i forsikringsgården i slutten av året. Tiltaket gjennomføres som planlagt, men det er noe forsinket fremdrift. Mindreforbruket på 696 tusen skyldes periodiseringsavvik mellom år.

9183 – Biler – brann og redning Bindal. Tiltaket gjelder kjøp av brannbiler fra Bindal kommune i henhold til kommunestyrets vedtak ved inngåelse av administrativ vertskommuneavtale. Tiltaket er ikke budsjettert. Anskaffelsen betales av Bindal kommune gjennom årlig betaling for vertskommunesamarbeidet. Kostnaden for anskaffelsen var 4,19 mill.

Finansiering

Investeringene er hovedsakelig finansiert gjennom bruk av lån på 141,5 mill., og det er inntektsført momskompensasjon på 19,1 mill. kroner. Videre er det solgt anleggsmidler for 7,9 mill. kroner, og mottatt 6,1 mill. i tilskudd til investeringene. Det er mottatt 22,0 mill. i refusjoner og avdrag på startlån. Regnskapet er gjort opp i balanse.

Balansen

Balanse 2022 (Tall i 1000 kroner)	Regnskap 31.12.2022	Regnskap 31.12.2021	Endring
Anleggsmidler	4 786 927	4 465 624	321 303
Omløpsmidler	714 652	681 143	33 509
Sum eiendeler	5 501 579	5 146 767	354 812
Egenkapital	1 138 997	1 081 286	57 711
Langsiktig gjeld	4 115 228	3 837 623	277 605
Kortsiktig gjeld	247 353	227 876	19 477
Sum egenkapital og gjeld	5 501 578	5 146 785	354 794

Eiendeler

Sum eiendeler har økt med 355 mill. til 5,502 mrd. i løpet av 2022.

Av de samlede anleggsmidlene på 4,787 mrd. kroner har pensjonsmidlene økt med 190 mill., mens faste eiendommer og anlegg har økt med 50,9 mill. i 2022. Det er 48,5 mill. mer utlånt av startlån enn det var ved inngangen til 2022. Totalt har anleggsmidlene økt med 321 mill. kroner i verdi i løpet av 2022.

Balansen viser samlet 715 mill. i omløpsmidler. Ved utgangen av 2022 er det bokført 53,5 mill. mer i kortsiktige fordringer enn ved inngangen til 2022, mens bankinnskudd er redusert med 20 mill. Premieavviket knyttet til pensjon har økt med 49,3 mill. Premieavviket er betalt til KLP/SPK, men amortiseres over et gitt antall år i driftsregnskapet iht. gjeldende retningslinjer. Premieavviket for 2022 amortiseres over 7 år.

Egenkapitalen er økt med 57,7 mill. i 2022, og er ved utgangen av året 1,139 mrd.

Kapitalkontoen [\[1\]](#) viser egenkapitalfinansieringen av kommunens anleggsmidler, og er styrket fra 741,1 mill. pr 01.01.2022 til 776 mill. kroner i utgangen av året. Det betyr at en større del av anleggsmidlene er finansiert med egenkapital.

Kortsiktig gjeld

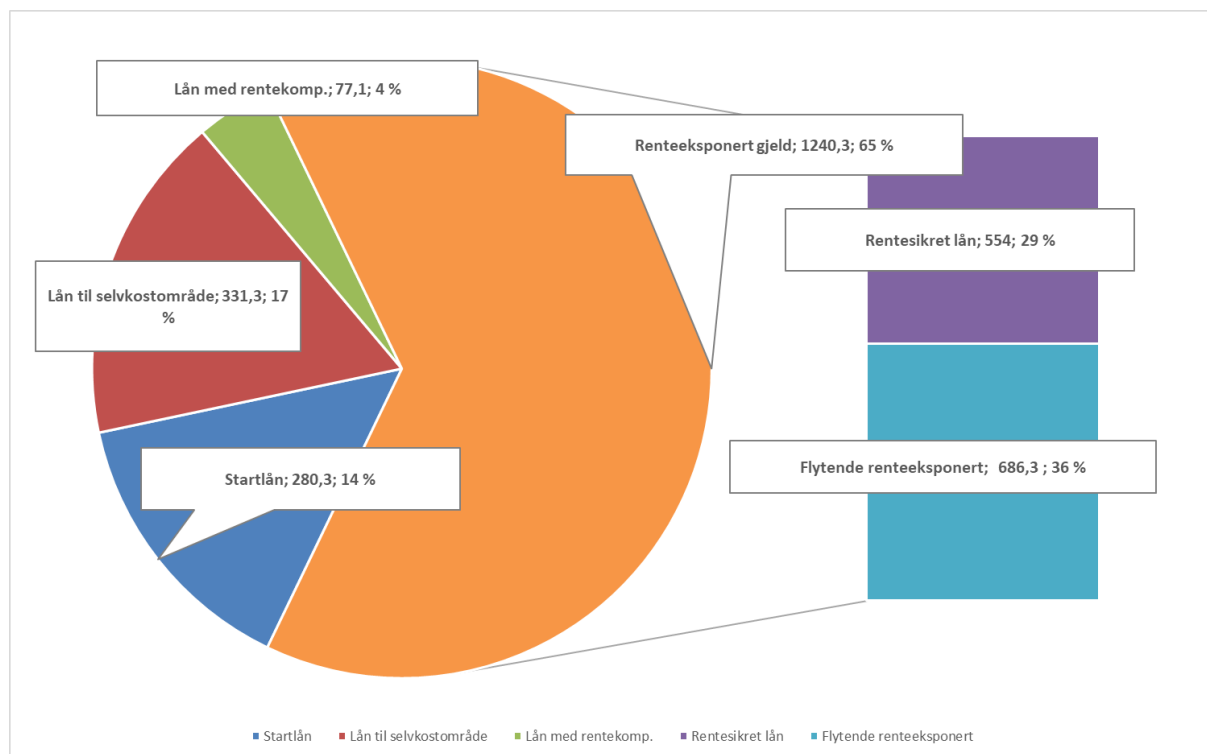
Kortsiktig gjeld i løpet av året økt med 19,5 mill. kroner til 247,4 mill. kroner pr. 31.12.2022. Kortsiktig gjeld består av leverandørgjeld, avsatte feriepenger, påløpt arbeidsgiveravgift etc. Namsos kommune har ingen kassekredittlån ved utgangen av 2022. Premieavvik tilknyttet SPK [\[2\]](#) og KLP er i løpet av 2022 redusert med 0,3 mill.kroner til null.

Langsiktig gjeld

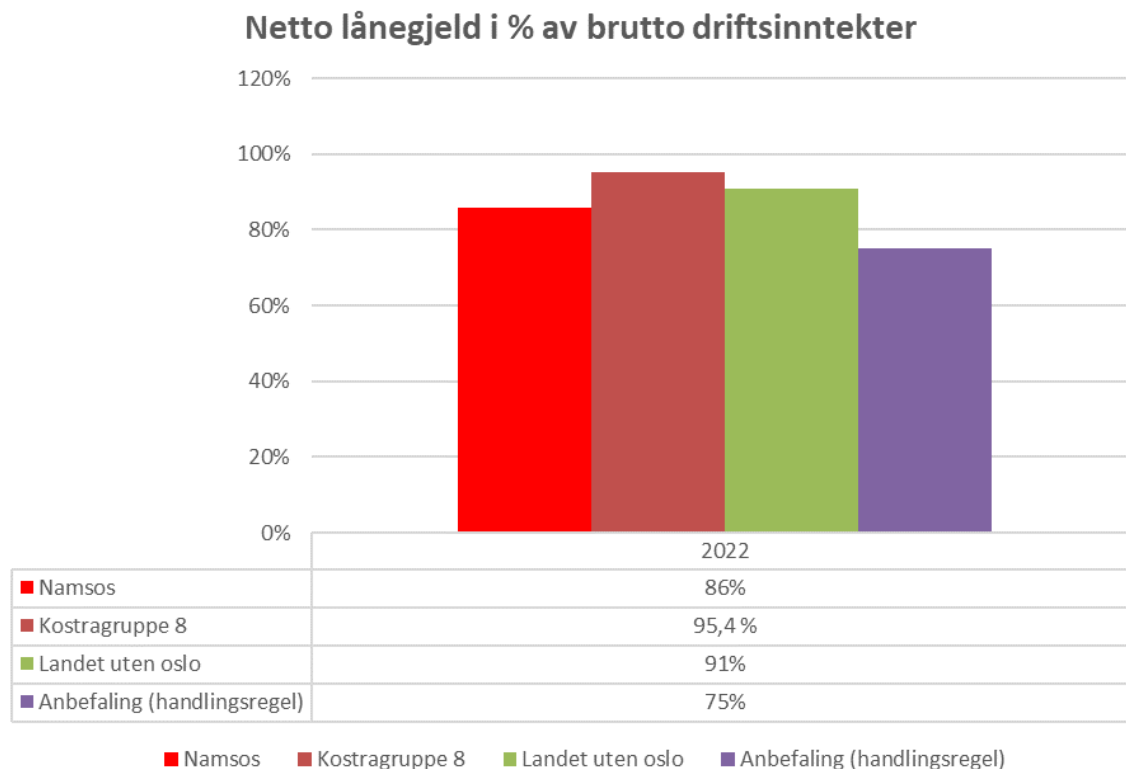
Låneopptak har blitt gjennomført i tråd med kommunestyrets vedtak og total lånegjeld, inklusive startlån, og er ved utgangen av 2022 ca. 1,1929 mrd. kroner. Dette er en økning på ca. 112,7 mill. i løpet av året. Av samlet lån utgjør 280,3 mill. startlån til videre utlån.

Gjeld knyttet til vann-, avløp-, og renovasjonssektoren (VAR) finansieres gjennom de kommunale avgiftene, og en endring i rentebetingelsene for investeringer innenfor disse områdene vil i utgangspunktet ikke belaste kommunens driftsregnskap. VAR-området belastes en rente som er fastsatt gjennom egen selvkostforskrift og tilsvarer 5-årig SWAP-rente med et tillegg på 0,5 %. Denne var 3,54 % i 2022, mot 1,96 % i 2021.

Det samme prinsippet gjelder lån som er finansiert gjennom kompensasjonsordninger og start- og formidlingslån, der kommunen ikke bærer noen renterisiko. Oversikten nedenfor viser at det er knyttet renterisiko til ca. 1,240 mrd. kroner (langsiktig gjeld – selvfinansierende gjeld = risikoeksponert gjeld.). Ved utgangen av året er det inngått rentesikringer for 554 mill. kroner, slik at det i praksis er ca. 686 mill. kroner som er forbundet med renterisiko.

Diagrammet nedenfor viser netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter. Netto lånegjeld er definert som langsiktig gjeld eksklusive pensjonsforpliktelser fratrasket totale utlån og ubrukte lånemidler. I totale utlån inngår startlån og ansvarlige lån (utlån av egne midler).

Namsos kommune har en netto lånegjeld på 86% av driftsinntektene, noe som er høyere enn anbefalt nivå og egne handlingsregler, men lavere enn både gjennomsnittet for hele landet uten Oslo og gjennomsnittet i Kostragruppe 8.

Arbeidskapital

Omløpsmidler består av kassebeholdning, bankinnskudd, kortsiktige fordringer og premieavvik. Størrelsen på omløpsmidlene bør være av en slik størrelse at den kortsiktige gjelden kan betjenes.

I omløpsmidlene inngår det midler som ikke kan benyttes til ordinær drift. Korrigert for slike bindinger gir dette omløpsmidler til drift som skal dekke den kortsiktige gjelden. Premieavviket, differansen mellom hva som er innbetalt i pensjonspremie og det som er beregnet pensjonskostnad belastet i regnskapet, påvirker både omløpsmidlene og kortsiktig gjeld. Disse midlene kan ikke realiseres på kort sikt, og blir dermed en del av korrigeringen for å finne et riktig bilde på arbeidskapitalen kommunen har til rådighet til løpende betalinger i driften.

Korrigert arbeidskapital (tall i tusen)	2022	2021
Omløpsmidler	714 651 810	681 142 507
Ubrukte lånemidler	-104 404 650	-113 098 671
Bundne investeringsfond	-1 029 520	-1 069 469
Bundne driftsfond	-94 468 977	-81 547 369
Ubundne investeringsfond	-5 507 293	-9 327 293
Premieavvik	-226 671 621	-177 660 151
Omløpsmidler til drift	282 569 749	298 439 554
Kortsiktig gjeld	247 352 633	227 876 505
Premieavvik	0	-296 692
Kortsiktig gjeld til drift	247 352 633	227 579 813
Korrigert arbeidskapital	35 217 116	70 859 741

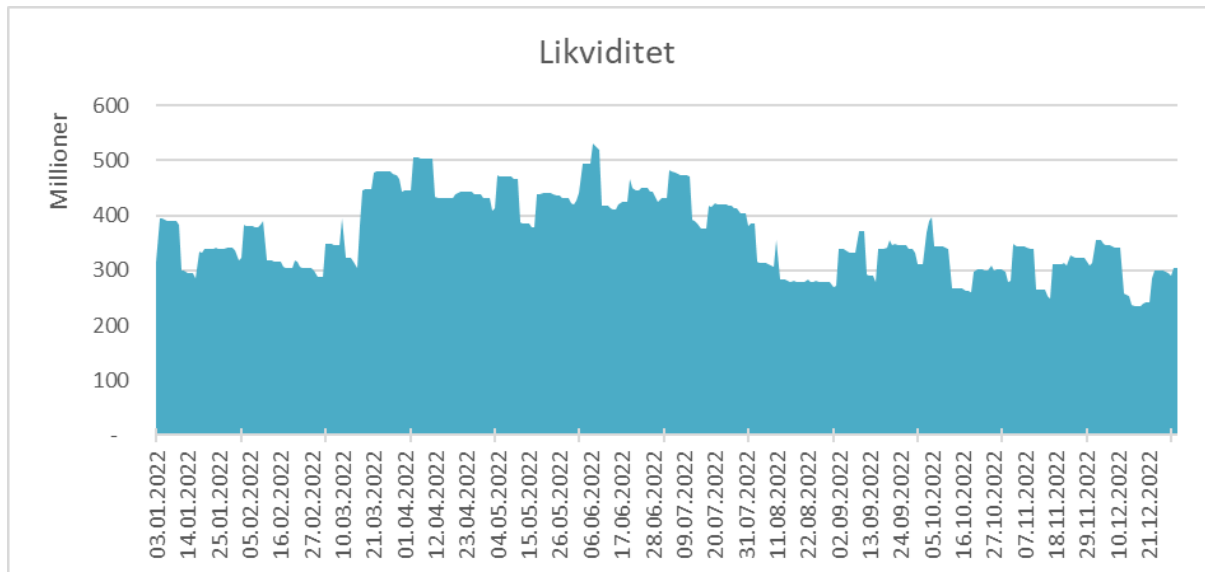
Korrigert arbeidskapital beskriver evnen til å håndtere kortsiktig gjeld med omløpsmidler. Kort sagt evnen til å betale løpende utgifter etter hvert som de forfaller. For Namsos kommune er korrigert arbeidskapital halvert fra 2021 men er fortsatt positiv med 35 mill. kroner. Den positive arbeidskapitalen betyr at kommunen ikke er avhengig av ubrukte lånemidler eller bruk av kassakreditt for å kunne betjene kortsiktig gjeld.

Hovedårsaken til en reduksjon i arbeidskapital skyldes at andelen av tilgjengelige omløpsmidler er redusert mens kortsiktig gjeld har økt. Spesielt gjelder dette midler bundet opp i premieavvik knyttet til pensjon.

Likviditet

Namsos kommune har god likviditet, og har gjennomsnittlig hatt 366 mill. tilgjengelig på driftskonto der saldo ved årets slutt var 303 mill. Deler av ledig likviditet har vært plassert i korte innskuddsavtaler med høyere rente og som følge av dette måtte en benytte seg av kommunens kredittavtale i banken sist sommer. Gjennomsnittlig likviditet har vært omtrent på samme nivå som i 2021.

En bør også merke seg at kommunens premiefond er på 189 mill., en økning på 43 mill. fra i fjor. Premiefondet er tilbakeført pensjonspremie og overskudd og kan bare brukes til fremtidig pensjonspremiebetaling. Premiefondet fremgår ikke av kommuneregnskapet direkte, men bruk av fondet reduserer faktisk betalte pensjonspremier. På den måten kan bruk av premiefond frigjøre likviditet i takt med påløpt pensjonspremie.

Oversikten nedenfor sier noe om måltall som brukes ved vurdering av likviditet.

Nøkkeltall:	2022	2021
Likviditetsgrad 1: (Omløpsmidlert / Kortsiktig gjeld)	2,89	2,99
Likviditetsgrad 1 - Korrigert	1,14	1,31

Likviditetsgrad 1 viser forholdet mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld. En tommelfingerregel er at omløpsmidlene bør være minst dobbelt så store som kortsiktig gjeld for å ha en tilfredsstillende likviditet tilgjengelig til drift (Likviditetsgrad 1 $\geq$ 2). Etter korrigeringen der midlene som ikke kan brukes til drift er tatt ut, bør omløpsmidlene være minst like store som den kortsiktige gjelden (Likviditetsgrad $\geq$ 1). Som det framgår av tabellen er korrigert likviditetsgrad på 1,14 som er noe over anbefalt nivå.

Pågående rettstvister

Namsos kommune er ved årsskiftet 2022/2023 ikke involvert i tvistesaker som er av en slik størrelse at det kan ha vesentlig betydning for bedømmelsen av kommunens stilling ved årsskiftet. Det er dermed heller ikke gjort avsetninger i den forbindelse.

Måloppnåelse og andre ikke-økonomiske forhold

I økonomiplan 2022-2025 er det definert både økonomiske mål i henhold til vedtatte handlingsregler for økonomiforvaltningen, samt en rekke ikke-økonomiske mål for hva kommunen skal gjennomføre og oppnå. Fra vedtatt handlingsprogram framgår det at «kommuneorganisasjonen er bygd for å se sammenhenger og jobbe koordinert og på tvers. Kommunen skal ha nyttige, funksjonelle og målbare planer, som tar utgangspunkt i den kunnskapen vi har om kommunesamfunnet og verden rundt oss.»

Pandemisituasjon har satt store begrensinger på muligheten for å arbeide systematisk med sammenheng, koordinering og samhandling. Likevel har det vært levert jevnt over høy kvalitet på de fleste kommunale tjenestene gjennom året. Driften har også i år vært sterkt preget av pandemihåndtering, og usikkerheten og løpende omprioriteringer som dette har medført. Totalt sett har man likevel greid å opprettholde store deler av ordinær drift, med de tilpasninger til

pandemisituasjon som har vært nødvendige. Ved utgangen av året var de fleste tiltak og tilpasninger avvirket, og det var tilnærmet ordinær drift.

Kommunestyret har fastsatt økonomiske handlingsregler, og måloppnåelsen i henhold til disse er som følger:

	Økonomiske måltall			Regnskap 2022 resultat	Regnskap 2021 resultat
Netto driftsresultat i % av driftsinntekter	< 1,75 %	1,75 % - 2 %	> 2 %	2,56 %	1,56 %
Disposisjonsfond i % av driftsinntekter	< 5%	5% - 10 %	> 10 %	15,40 %	15,36 %
Netto lånegjeld i % av driftsinntekter	> 80 %	75 % - 80 %	< 75 %	86 %	86 %

- Det skal i perioden 2020 – 2040 betales avdrag på lån i tillegg til beregnet minimumsavdrag i henhold til vedtatt gevinstrealiseringsplan for kommunesammenslåingen.
- Vedlikehold av kommunens eiendomsmasse og infrastruktur skal som et minimum være på et nivå som bevarer kommunens realverdier.
- Økning av aktivitetsnivå skal ha sikker og varig finansiering og skal dermed ikke være basert på bruk av fond eller engangsinntekter.
- Inntekter skal budsjetteres iht. KS-prognosemodell, korrigert for eventuelt lokale forhold.

Netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene er 2,35 prosent og ligger klart innenfor vedtatt måltall og anbefalt nivå på lang sikt. Resultatet er langt bedre enn forutsatt ved inngangen til året og gjennom løpende økonomiprognoser gjennom året.

Disposisjonsfondet er nå på 15,4 prosent av driftsinntektene, og ligger med det godt over vedtatt måltall og representerer nå en solid økonomisk buffer inn i kommende år. Sett opp mot sammenlignbare kommuner og nivået i landet ellers er den økonomiske soliditeten god.

Netto lånegjeld er høyere enn vedtatt måltall, noe som fortsatt setter krav til klare prioriteringer av investeringene framover. Netto lånegjeld er på 86 prosent i forhold til brutto driftsinntekter og er betydelig over anbefalt nivå og eget måltall. For å være innenfor anbefalt nivå på 75 prosent måtte netto lånegjeld ha vært om lag 189 mill. kroner lavere, forutsatt at brutto driftsinntekter hadde vært på samme nivå.

Høy gjeldsbelastning vil begrense handlingsrom ved at en større andel av driftsinntektene må brukes for å betjene renter og avdrag på sikt. Nå må det også forventes ytterligere økt rentenivå framover som forsterker behovet for å begrense låneveksten. Det er ikke betalt ekstraordinære avdrag i tråd med vedtatt gevinstrealiseringsplan og handlingsregel.

Det budsjetteres nøkternt iht. KS sin prognosemodell og det innarbeides ikke økt aktivitetsnivå uten sikker og varig finansiering. Langsiktig planlegging skal ikke være avhengig av engangsinntekter og usikker finansiering. Handlingsreglene anses som oppfylt på dette punktet.

Når det gjelder vedlikehold av kommunenes eiendomsmasse og infrastruktur for øvrig er vedlikeholdsnivået lavere enn behovet og vedlikeholdsetterslepet øker fortsatt. Eiendomsstrategi og hovedplan for veg ble utarbeidet og vedtatt i løpet av 2021 og gir et godt faglig grunnlag for prioriteringene videre. Likevel er antall kroner anvendt per kvadratmeter bygg eller kilometer veg for lav

til å unngå økt vedlikeholdsetterslep. For å anskueliggjøre størrelsen på etterslepet vises det til hovedplan for veg der det pekes på at total utbedringskostnad er beregnet til kr 90.0 mill. kroner for å ta igjen vedlikeholdsetterslepet på de kommunale vegene. I skolebruksplan 2021 – 2037 nevnes det at et grovt anslag for vedlikeholdsetterslepet på skolene i kommunen er i overkant av 500 mill. kroner.

Deler av den vedtatte eiendomsstrategien er gjennomført ved sanering og salg av eiendommer. Dette vil bidra positivt ved at kostbar drift og vedlikehold til ikke formålstjenlige bygg faller bort. Videre har man i løpet av året flyttet virksomhet til nye lokaler som kommunen indirekte eier gjennom heleid aksjeselskap. Dette har bidratt til å bedre arbeidsmiljøet for mange og kan bidra til lavere vedlikeholdsbehov, men dette er ikke nok til at man bevarer kommunens realverdier og pågående arbeid med mulighetsstudier blir svært viktig for prioriteringene framover. Handlingsregelen om å bevare kommunens realverdier kan ikke sies å være fullt ut oppfylt i 2022.

Økonomiske perspektiver framover

Det ble et godt økonomisk resultat i 2022, og dette bidrar til å ytterligere styrke kommunenes disposisjonsfond. Dette vil være viktig med tanke på de omfattende investeringsbehovene vedtatt i økonomiplan 2023-2026, og som ellers er beskrevet som framtidige investeringsbehov.

I vedtatt økonomiplan er det innarbeidet bruk av i overkant av 26 mill. kroner fra disposisjonsfond for å finansiere drift i planperioden. Dette er ikke bærekraftig over tid og vil kreve tiltak. Det kan ikke forventes økonomisk realvekst, og endringene må følgelig skje ved å redusere eget driftsnivå for å være bærekraftig på lang sikt i tråd med økonomiske måltall. Med et driftsnivå som ligger til grunn for vedtatte planer er det ikke rom for å foreta de økonomiske tilpasningene en la til grunn i intensjonsavtalen, der det ble skisser at en skulle gjennomføre en gradvis tilpasning til situasjonen når ekstrafinansiering i forbindelse med kommunesammenslåingen opphører, blant annet gjennom ekstra nedbetaling av gjeld.

Utviklingen av økonomiske rammebetingelse som påvirker kommunen framover vil antagelig være preget av et økende rentenivå og høyere inflasjon enn vi har sett de seneste år. Den pågående krigen i Europa vil påvirke oss gjennom at kommunen er anmodet om å ta imot flyktninger og det er vedtatt kraftige økonomiske sanksjoner mot land og selskap som kan påvirke prisnivået på varer og tjenester kommunen er avhengig av. Usikkerheten vil også kunne ha stor påvirkning på rentenivå og dermed finanskostnadene framover. En økning i rentenivået på 1 prosent vil i helårseffekt bety ca. 6,9 mill. kroner i økte kostnader for kommunen, dette med utgangspunkt i at vi har 686 mill. kroner i renteeksponert gjeld ved utgangen av meldingsåret. Tiltak som settes i verk for å redusere inflasjonen kan innebære lavere økonomisk vekst og lavere skatteinngang. I tillegg er det varslet at regjeringen tar sikte på å legge fram forslag til nytt inntektssystem for kommunene i kommuneproposisjonen for 2024, våren 2023. Det er flere av ordningene, særlig regionalpolitiske tilskudd, hvor det er varslet endringer som kan bety en reduksjon i kommunens frie inntekter.

Det er vanskelig å danne seg et helhetsbilde av hvordan denne situasjonen vil utvikle seg, men det er viktig å stå godt rustet til å tåle endringer i etterspørselen etter kommunale tjenester og økonomiske svingninger som kan komme.

Betryggende kontroll – iverksatte og planlagte tiltak

Det gjennomføres månedlige budsjettkontroller med økonomirapportering for alle virksomheter der resultatene samles i en internrapport. Denne rapporten gjennomgås og vurderes i ledermøtene. Det rapporteres tertialvis til kommunestyret både innenfor økonomi- og finansforvaltning. I arbeidet med kommunesammenslåingen og påfølgende budsjettår er det gjort omfattende kvalitetssikringer av budsjett for å sikre god styringsinformasjon videre. Det ble i 2022 tatt i bruk nytt virksomhetsrapporteringssystem for å gi en mer omfattende rapporterings- og styringsinformasjon, og for å utvikle virksomhetsrapporteringen videre til å omfatte mer enn økonomiske forhold.

Kostra-tall og annen relevant statistikk brukes aktivt for å sammenligne driften i egen kommune mot andre relevant kommuner og et utgiftskorrigert landsgjennomsnitt. Dette gir et godt datagrunnlag for å vurdere produktivitet og kvalitet i egne tjenester og er svært relevante data inn i pågående mulighetsstudier og er en sentral benchmark for innsparings- og omstillingsmuligheter og som grunnlag for framtidige prioriteringer.

Universell utforming av IKT

Likestilling – og diskrimineringsloven slår fast at offentlige virksomheter skal arbeide aktivt og målrettet for å fremme universell utforming av IKT innen virksomheten.

Fra 01.02.2023 gjaldt nye krav om universell utforming av nettsteder og apper som følge av EUs webdirektiv (WAD). Det betyr at alle offentlige virksomheter skal ha tilgjengelighetserklæringer på sine nettsider. Dette er en viktig «digital helsesjekk» som viser i hvilken grad våre nettsider oppfyller kravene som sikrer at alle har tilgang til all informasjon på sidene. Arbeidet med tilgjengelighetserklæringer ble startet i 2022, og disse var på plass innen 01.02.2023.

Fra 01.01.2022 fikk Norge for første gang en språklav. Den sikrer innbyggernes rett til å bli informert på en presis og forståelig måte fra kommunen. Offentlige organ skal kommunisere på et klart og korrekt språk som er tilpassa målgruppa, og følge den offisielle rettskrivingen for bokmål og nynorsk. Dette er to av de nye krava i språklaven. Kommunen har utviklet en egen digital portal for ansatte «Vi lager brukervennlig innhold», og det er gjennomført flere kurs i klarspråk og universell utforming.

Tiltak for å fremme likestilling og hindre diskriminering

Namsos kommune følger lov om likestilling og forbud mot diskriminering ved rekruttering og tilsetting. Lovens mål er å «fremme likestilling og hindre diskriminering på grunn av kjønn, graviditet, permisjon ved fødsel eller adopsjon, omsorgsoppgaver, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk, alder og andre vesentlige forhold ved en person.» I kommunens tilsettingsrutine heter det at når søkere av begge kjønn har lik eller tilnærmet lik kompetanse, kan søker hvis kjønn er underrepresentert foretrekkes når dette er i samsvar med likestillings- og diskrimineringsloven og hovedtariffavtalen §2 -2.

Tilstand for kjønnslikestilling

Statistikken består av faste ansatte. Stillinger under fem prosent er utelatt, som deltids-brannmannskap. Av statistikkgrunnlaget kan kommunen se på utviklingen av heltid fordelt på kjønn, alder og stillingskoder.

Kjønnsbalansen totalt i kommunen følger av tabellen under (prosent og antall):

Kvinneandel	2021		2022	
	%	Antall	%	Antall
Av totalt antall ansatte	74,7	1076	74,7	1092
Ledere med personalansvar (virksomhets- og avdelingsledere)	58,0	40	60,0	41
I ledelsen fra kommunedirektør til kommunalsjefer	50,0	4	57,1	4

Kommunen rapporterer til ulike råd og utvalg med statistikk på heltidsutvikling. Å øke andelen heltid i kommunen er også et likestillingstiltak, da det er i de kvinnedominerte yrkene det er mest deltid. I kommunens samfunnsplan er det vedtatt at det skal tilsettes i hele stillinger, deltid skal være en mulighet. Årsaken til at antall deltidsansatte (og antall faste ansatte) har økt har blant annet sammenheng med at studenter i helse og velferd i 2022 fikk fast ansettelsesforhold i kommunen. Dette utgjør cirka 85 studenter.

Stillingsstørrelser	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2022
Deltid	45,3 %	44,1 %	46,9 %
Heltid	54,7 %	55,9 %	53,1 %
Gjennomsnittlig stillingsstørrelse	77,0 %	77,5 %	76,6 %

Økt stillingsandel	2020	2021	2022
Antall ansatte som fikk økt sin stillingsandel	47	67	90

Midlertidig ansatte (kjønnsforskjell i antall)		2022
Kvinner		170
Menn		60

Faste ansatte i deltidsstillinger (kjønnsforskjell i antall)		Pr.31.12.2022
Av totalt antall ansatte*		1 323
Kvinner		491
Menn		123
Totalt ansatte i deltidsstilling		614

* Ansatte som for tiden har permisjon uten lønn er ikke med i grunnlaget.

Gjennomsnittslønn i 100 prosent stilling;

Kapittel	Antall stillinger	Stillingsgruppe	Kvinner	Menn
Kap.3	71	Ledere	750 000	787 000
Kap.4	1334	ufaglærte, fagarbeidere, høyskole/universitet	505 000	500 000
Kap.5	57	leger, advokater, rådgivere, ingeniører m.fl	840 000	760 000

Namsos kommune har lik lønn for likt arbeid uansett kjønn.

Arbeid med likestilling og diskriminering

Namsos kommune anvender veiledning og råd fra Likestillings- og diskrimineringsombudet i arbeidet med å fremme likestilling og hindre diskriminering. Kommunen skal gjennom sin aktivitets – redegjøringsplikt (ARP-arbeid) jobbe for økt likestilling og mot diskriminering. Arbeidet omfatter områdene rekruttering, lønns- og arbeidsvilkår, forfremmelse og utviklingsmuligheter, tilrettelegging og mulighet for å kombinere arbeid og familieliv. Det arbeides for å hindre trakassering, seksuell trakassering og kjønnsbasert vold.

Arbeidet med likestilling og diskriminering er nedfelt i samfunnsplanen som gjelder for den neste 10-års perioden, fram til 2032. Ut fra denne planen legges det til grunn ambisjoner både på kortere og lengre sikt for arbeidet i Namsos kommune;

1) Arbeidsgiverpolitisk plattform 2020 - 2023

Namsos kommune skal som offentlig arbeidsgiver arbeide målrettet for å fremme likestilling og hindre diskriminering. Ulikheter og mangfold er en forutsetning for å opprettholde kvalitet i et lengre tidsperspektiv. Et inkluderende arbeidsliv innebærer integrering, helsefremmende arbeidsplasser, et arbeidsliv som er attraktivt for arbeidstakere i alle livsfaser og større tilgjengelighet for alle som vil og kan arbeide. Namsos kommune kan i større grad bidra til å legge til rette for gode løsninger for utsatte grupper.

2) Kommunikasjonsstrategi 2022 - 2024

Krav til klarspråk og universell utforming legges viktige føringer for kommunens kommunikasjonsarbeid framover, og Namsos kommune skal ivareta disse kravene på en god måte.

3) Tilgjengelighetserklæring

De kommunale nettsidene er testet og det er utarbeidet tilgjengelighetserklæringer i tråd med nye krav fra 1. februar 2023 og kravene om universell utforming av IKT. Storparten av informasjonen på nettsidene til Namsos kommune er nå universelt utformet og tilgjengelig for alle.

4) Tilsettingsrutinen:

Rutinen skal sikre ensartet saksbehandling i kommunen i tråd med lover, avtaleverk og arbeidsgiverpolitikk.

Standard utlysning: NAV, kommunens hjemmeside og eventuelt kommunens Facebook profil. Stillingene kan i tillegg lyses ut blant annet på andre digitale medier, fagtidsskrift og i lokale aviser. Ved utvelgelse av søkere skal det tas hensyn til når søkere av begge kjønn står likt eller tilnærmet likt på kvalifikasjoner, kan søker hvis kjønn er underrepresentert foretrekkes når dette er i samsvar med likestillings- og diskrimineringsloven – det vises til hovedtariffavtalen (HTA) §2 -2.

Vi skal aldri spørre om religion, graviditet, fagforening, politisk ståsted, seksuell legning i et intervju.

5) Livsfasepolitikk

Vi har ulike faser i livet, med ulike behov, krav, begrensninger og muligheter. Gjennom dialog med nærmeste leder kan det avtales tiltak i forhold til livssituasjonen.

Råd for personer med funksjonsnedsettelse vedtok 1. februar handlingsplan og tiltak for universell utforming som grunnlag for videre arbeid i kommunen.

Det er opprettet arbeidsgruppe som kartlegger tilstanden om universell utforming. Arbeidsgruppen besøker i kommunale formålsbygg som er innrettet for barn og unge og informerer jevnlig råd for personer med funksjonsnedsettelse om status og framdrift. Den utformer rapport om sine funn i etterkant, som kommunens råd for mennesker med funksjonsnedsettelse og utvalg for folk behandler. Formålet med dette er å arbeide for likestilling, inkludering og likeverd for mennesker med ulike funksjonsnedsettelse i kommunen vår.

Arbeidsgiverhar våren 2022 sammen med tillitsvalgte og vernetjenesten, drøftet og revidert rutine for varsling. Arbeidstilsynet har gitt veiledning til kommunen knyttet til håndtering av varsel.

Partssammensatt utvalg vedtok 8. november ny rutine for varsling.

Namsos kommune deltar i et pilotprosjekt i Trøndelag fylke, sammen med syv andre kommuner, som skal øke kunnskapen om FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD). Dette er forberedelse til nasjonal implementering som skal igangsettes fra 2023 for alle landets kommuner.

Kommunen har grunnet driftssituasjonen på personalavdelingen i 2022 ikke fått prioritert i stor nok grad arbeidet med langsiktig planlegging og strategisk utviklingsarbeid for å øke likestillingen og hindre diskriminering på arbeidsplassen som planlagt. Dette arbeidet prioriteres i 2023.

Etisk standard

Namsos kommune etiske retningslinjene ble arbeidet frem av partene i kommunen og ble vedtatt for den nye kommunen i kommunestyret i desember 2019. Retningslinjene skal bidra til bevisstgjøring av medarbeidere og andre som opptre på vegne av kommunen. Kommunens arbeidsgiverpolitikk påvirker innbyggernes tillit til kommunen.

Kommunen legger verdiene åpenhet, inkludering og engasjement til grunn for arbeidet.

Alle ansatte skal etterleve de etiske retningslinjene. Kommunens etiske retningslinjer beskriver hvordan ansatte skal forholde seg til åpenhet og dialog, ytringsfrihet, varsling, habilitet, ekstraverv og bierverv, innkjøp, forvaltning av penger og eiendeler og lojalitet.

Ledere har et særlig ansvar som kulturbærere og rollemodeller. Ledere har også ansvar for at den enkelte medarbeider har kjennskap til de etiske retningslinjene, og til å reagere ved brudd på disse.

For å sikre høy etisk standard er det blitt arbeidet med verdibasert ledelse i kommunedirektørens ledergruppe og i virksomhetsledermøte, hvor også tillitsvalgte deltar. Arbeidet har også i 2022 blitt noe forsinket på grunn av håndtering av korona-pandemien.

Det er utviklet egne retningslinjer for partssamarbeid alle nivå i kommunen hvor arbeid med verdier er en del av agendaen. Et velfungerende partssamarbeid på alle nivå hvor partene sammen utøver verdibasert ledelse er en grunnmur for trygghet og tillit, og har stor betydning for praktisering av verdiene i kommunens tjenesteleveranse.